

55e jaargang

Pasen 2010

Pandipieri Vriendenbrief

Kisumu Urban Apostolate Programmes

Inhoud:

<i>Pasen 2010, Hans Burgman schrijft ons:</i>	<i>2</i>
<i>Het Pandiboek; er kan nog meer bij!</i>	<i>4</i>
<i>Keniaanse Wijsheden...</i>	<i>5</i>
<i>De oorsprong van Pasen</i>	<i>6</i>
<i>Even bijpraten met Bergeijk</i>	<i>6</i>
<i>Uitgesproken!</i>	<i>8</i>
<i>De redactie nodigt u uit!</i>	<i>9</i>
<i>Colofon</i>	<i>10</i>

Pasen 2010, Hans Burgman schrijft ons :

Mijn terugkeer naar Kisumu.

Eind Februari ben ik in Kisumu teruggekeerd. Ik heb een prachtige woonruimte gekregen, een grote zitkamer, een grote slaapkamer en een toiletafdeling. Boven mij woont Gerry Mooij. Eten doen we allemaal samen in het Mill Hill gastenhuis hiernaast. Het verhuizen zelf was een verschrikking.

Het heeft heel lang geduurd vóór ik er achter kwam waarom ik niet in Nairobi kon zijn. Eerst dacht ik dat het vanwege mijn leeftijd was. Maar eigenlijk kwam het hierop neer, dat men bang was dat mijn aanwezigheid daar teveel opschudding teweeg zou brengen. Het heeft me wel een flinke klap gegeven; maar het is nu voor mij een afgesloten hoofdstuk. Kisumu is erg gezellig; het wemelt van bekenden. Ik heb nog geen werkplan, maar voorlopig heb ik nog genoeg te doen. Neem alleen al deze brief. Verder moet ik de tweede correctie-proef bewerken van de Engelse editie van mijn boek **Losgelopen Woorden**. Dat gaat in september verschijnen onder de titel **Words of Passage**. (Dat is een woordspeling op *Birds of Passage* ofwel *Trekvogels*.) Ik zal ook meer aandacht kunnen besteden aan het boek dat we over Pandipieri aan het schrijven zijn. Verder kan ik bij KUAP een nuttige rol spelen. Het hele hoofdbestuur bestaat nu uit nieuwe personen, en ik ga proberen om die samen te smeden tot een enthousiaste groep, die de originele visie van Pandipieri levend wil houden. De nieuwe voorzitter - opvolger van Fr. John Oballa - is Fr. Moses, die nu mijn opvolger is als pastoor van Milimani, en met wie ik een heel goed contact heb. Ik zie het allemaal wel zitten.

Arrestatie van Paul.

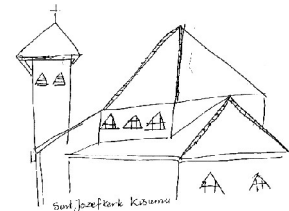
Toen ik in Nairobi woonde hadden we een kok, Paul genaamd, die elke morgen om half acht arriveerde na een tocht van een uur met het openbaar vervoer. Op een vrijdagmorgen was hij er niet. Om negen uur stuurde hij me een telefoontje dat hij gearresteerd was, tezamen met alle veertien passagiers in het busje. Ze waren namelijk ingestapt op een plek waar geen bushalte meer was. Hij was nu op het politiebureau, op weg naar het gerechtshof. Om twaalf uur belde hij nogmaals, deze keer vanaf het gerechtshof, waar ze allemaal geboeid naar toe gebracht waren. De verbinding werd plotseling verbroken. Pas om tien uur 's avonds lukte het me om weer contact met hem te krijgen. Hij was weer thuis. Maar ze waren allemaal veroordeeld tot een boete van 10000 shilling (een aardig maandsalaris, ongeveer 100 euro). Het was zijn vader gelukt het ergens te lenen; anders zou hij in de gevangenis opgesloten zijn.

Vrienden die de afgelopen jaren mijn lezingen op de Vriendendagen gehoord hebben, snappen wel hoe dat kan. We leven hier in een machtscultuur. Wetten, ook verkeerswetten, worden met macht doorgedrukt, niet met een campagne om de medewerking van het publiek te krijgen. Nee, draconische straffen moeten de mensen onderwerpen. Blijven die draconische straffen uit, dan verdwijnt daarmee ook de wet. Gisteren hoorde ik dat een motorrijder, wanneer hij meer dan een passagier vervoert, een boete zou moeten krijgen van 40 000 shilling. Geen politiemans past die regel toe (de wet *niet* toepassen is ook een vorm van machts-uitoefening), dus zie je de hele dag motoren met twee passagiers op de duo-zit. En de verplichte helm heeft de rijder meestal voor zich op de tank liggen. Zo gaat het met de meeste wetten hier.

De begrafenis van Pamela.

De dood van Pamela, de vrouw van Alphonse, de vroegere voorzitter van ons Pandipieri-programma, kwam onverwacht. Half januari was ze vanwege verkeerde bloeddruk opgenomen in het ziekenhuis. Daar kreeg ze een aanval en overleed ze, 39 jaar oud; ze zouden dit jaar twintig jaar getrouwd zijn. Twee weken later werd het lichaam uit het mortuarium gehaald en in luide optocht met auto's naar de kerk van Milimani gebracht.

De optocht was luid vanwege het escorte van jongelui, die op met groen uitgedoste fietsen schreeuwend en fluitend als buitenrijders dienst deden. Na de Requiem-Mis ging de luide optocht door naar het erf van Alphonse in de wijk Dunga, waar de begrafenis zou plaatsvinden. Maar eerst moest Pamela nog een hele nacht in haar huis doorbrengen, opgebaard en bedolven onder gezangen, gebeden, geweën en redevoeringen.

De begrafenis duurde van 's morgens 10 tot 's avonds 6 uur. Grote geluidsinstallaties ondersteunden dozijnen sprekers en gezangen en gebeden en nog weer een Heilige Mis. Er waren vele honderden mensen, die hun stoelen aldoor verschoven om in de schaduw van de bomen en van de tentdoeken te blijven, honden en kippen liepen rond, en sprekers maakte grappen of werden uitgejouwd. Toen een vent het al te bont maakte riep celebrant Gerry Kraakman: "Laat die idioot gaan zitten!". Een wethouder kondigde aan dat hij een stuk weg ging repareren, politici probeerden te scoren, en Alphonse vertelde in zijn lange dankrede dat enkele ouders hem al hun dochter als nieuwe vrouw hadden aangeboden; maar voor hem was een vrouw niet iets wat je zomaar even aanschaft. Je komt daar al je oude kennissen weer tegen. Millymolly, onze bezoeker van twee jaar geleden, was er ook als enthousiast lid van het koor; telkens als ik haar zag had ze de mond wagenwijd open. Op weg naar het graf droegen vrienden de kist dansend en wiegend, omhoog en omlaag, naar links en rechts. De doodgravers, die de hele nacht hadden gewerkt om het diepe graf in de rotsige grond te graven, waren allemaal een beetje beschonken want ze houden zich fris met sterke drank. Het opvullen van het graf werd door de zingende menigte met grote aandacht gevolgd; kleine kinderen wringen zich altijd tussen je benen door om te zien hoe moeder of tante of buurvrouw langzaam onder de scheppen zand en bonkende keien verdwijnt. Toen het karwei voltooid was werden er bloemen op het graf gelegd en gingen de gasten naar de diverse eetruimtes voor een maaltijd.

Een rouwverwerking van jewelste dus. Ik denk dat de mensen er vroeger van overtuigd waren, en nu misschien nog wel, dat de geest van de overledene op het feest rondzweeft en dat deze probeert uit te vinden wie van de aanwezigen verantwoordelijk was voor zijn dood. Luo-mensen gingen immers nooit gewoon dood: ze werden altijd min of meer vermoord. Je begrafenis is in ieder geval het grootste feest van je leven. Vroeger brachten de gasten zelf eten mee; maar nu moeten de mensen van het sterfhuis kapitalen ophoesten. Er zijn anthropologen die beweren dat zo'n duur feest functioneel is: het verslindt namelijk in één klap de hele erfenis, zodat er verder niet over gekibbeld hoeft te worden. Alles verliep perfect, en iedereen ging voldaan weer naar huis.

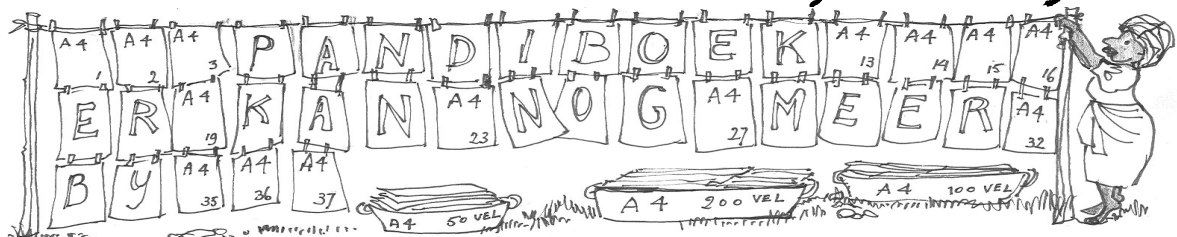
Afrikanisatie: extra kosten.

Iedereen die met ontwikkelingswerk te maken heeft weet dat Afrikanisatie tot de voltooiings-fase van een project behoort. Omdat de cultuur in Afrikaanse landen grotelijks verschilt van die in Europa, heb ik daar tijdens de afgelopen Vriendendagen lezingen over gehouden. Zo heb ik begrip hopen te kweken voor wat er gebeuren gaat, wanneer de fase van Afrikanisatie daar is. Kort door de bocht kan men zeggen, dat de efficiëntie achteruit gaat. Weldoeners en donoren begrijpen dit soms niet; soms maakt de verminderde efficiëntie hen zo boos, dat ze zich terugtrekken en ergens anders weer van voren af aan beginnen. En dat terwijl hun steun op dat moment des te nodiger is. Het zou aanbeveling verdienen dat donoren hun bijdrage juist zouden verhogen om projecten door deze moeilijke periode heen te helpen. Maar mensen subsidiëren niet graag verminderde efficiëntie; ze zeggen: vervang de knoeiers "eenvoudigweg" door efficiënte lui. Dit is een probleem waarmee wij in Pandipieri te maken hebben, en wat we met "goede geest" proberen op te lossen, een goede geest die ik bij velen van onze vrienden blijf ontdekken.

Veel dank voor jullie trouwe steun, en vruchtbare Paasdagen gewenst.

Hans.

Het Pandiboek; er kan nog meer bij!

In de vorige Vriendenbrief vroegen we jullie, om materiaal aan te leveren voor het boek over dertig jaar Pandipieri, dat we op termijn willen uitgeven. We mochten al meer dan 100 kantjes A4 ontvangen! Dit 'ruwe' materiaal stelde ons in staat om vier rode draden te destilleren voor het Pandiboek, draden die we op een goede manier dooreen willen vlechten tot het verhaal van de lange, avontuurlijke reis die 'Pandipieri' heet:

1. De filosofie waaruit Pandipieri geboren is en die het fundament van het project vormt;
2. De manier waarop die filosofie door de jaren heen handen en voeten heeft gekregen, dus de praktische invulling daarvan in bijvoorbeeld de programma's en de omgang met elkaar;
3. De manier waarop Pandipieri (levens van) mensen veranderd heeft: de levens van mensen uit Afrika, Europa en Amerika; of ze nu 'slechts' op bezoek waren, deelnemer aan programma's, teamlid, of een van de vele vrijwilligers, dankzij wie Pandipieri kon worden wat het was en is;
4. 'Strooigoed': quotes van mensen, korte verslagen van grappige, droevige, blijde, indrukwekkende voorvallen, foto's, enz.

Nog steeds zijn we in de fase van materiaal verzamelen. In de zomer hopen we deze eerste ronde te hebben afgerond. In de daaropvolgende tijd willen we, na zorgvuldige schifting en ordening, 'de diepte in': over welke onderwerpen willen we meer weten, wat ontbreekt nog, wat vraagt om verduidelijking of wellicht nog een andere invalshoek? Eugène Burgman en Frank Boomers zullen die 'follow-up' komende augustus in Kenia voor hun rekening nemen. In Europa en Amerika zullen we daarvoor mensen (opnieuw) per e-mail of telefonisch benaderen.

We nodigen jullie nogmaals uit aan de eerste ronde deel te nemen, zodat het een boek van ons allemaal wordt. Als je een bijdrage wilt schrijven, kies dan bijvoorbeeld een of meer van de vier bovenbeschreven rode draden als uitgangspunt. Of neem enkele van de volgende vragen in gedachten:

- Wat voor werk deed je in Pandipieri?
- Welke problemen kwam je er tegen?
- Welke dingen gaven je een goed gevoel?
- Welke herinneringen en gevoelens wekken Pandipieri in je, als je eraan terugdenkt?
- Heeft Pandipieri je leven beïnvloed, en zo ja, hoe dan?
- Op wat voor manier vind je dat Pandipieri verschilt van andere projecten?

Je kunt je bijdrage, klein of groot, mailen naar frank@mind-gliding.co.uk. We zouden het erg op prijs stellen als je dit wilt doen vóór eind april 2010. Alvast bedankt.

De Stuurgroep Pandiboek,
Hans Burgman, Eugène Burgman, Frank Boomers, Monique v.d. Zanden

Keniaanse Wijsheden...

"De macht delen betekent macht verliezen. En aangezien kennis macht oplevert, moet je proberen te vermijden om vragen te beantwoorden!"

Tegeltjesspreuk, Hans Burgman.

"Gras groeit niet door aan de sprietten te trekken, maar door de wortels water te geven!"

Website van Jongeren en Missie.

"Een blinde die verdwaald is in een bos moet nooit kwaad worden!"

Tanoé Aka, in tijdschrift PRANA.

Eugène Burgman

De oorsprong van Pasen

Waarom wij het Paasfeest vieren hoef ik u niet uit te leggen. Waarom dan dit schrijven? Omdat ik nieuwsgierig was naar de oorsprong van Pasen.

Werd er in de oudheid, voordat Jezus geboren was, om deze tijd van het jaar al een soortgelijk feest gevierd? Zo ja, wanneer is dat geweest en wat hield dit dan in? Waardoor komt het dat wij dit feest aan het begin van een nieuw seizoen vieren? Internet is een uitstekend medium om deze vragen beantwoord te krijgen.

Het volgende heb ik gevonden op www.wikipedia.nl. Er bestonden

lentefeesten, die te maken hadden met de zaaiperiode. Tijdens een lentefeest werd de goden gesmeekt om een goede

groeiperiode, met een goede oogst als gevolg. De oorsprong van het christelijke paasfeest ligt in het joodse Pesach, wat voortgekomen is uit de uittocht uit Egypte. Hiermee werd en wordt de bevrijding van het Egyptische juk gevierd. Op het eerste concilie van Nicea, bijeengeroepen in het jaar 325 door de Romeinse keizer Constantijn de Grote, werd bepaald dat Pasen gevierd moest worden op de zondag na de eerste volle maan in de lente. Dit is anno 2010 nog steeds zo. Overigens heeft ook de bisschop van Mira, de grote kindervriend, zijn zegje kunnen doen op dit concilie.

Allen een fijn en goed Paasfeest gewenst!

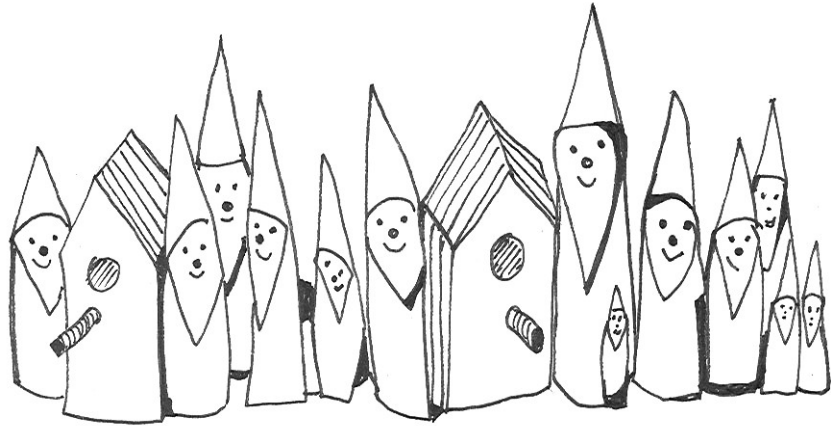
Alida Mulder

Even bijpraten met Bergeijk

De lange koude winter heeft onze werkgroep niet weerhouden om dapper aan het werk te gaan ten bate van de Pandipieri-projecten in Kisumu.

Op 20 december namen we deel aan de Bergeijkse kerstmarkt. De garage van de pastorie plus een grote party-tent en een marktkraam, stonden tot onze beschikking om te vullen met kerstspullen. Het sneeuwde de hele dag en het was bitter koud. Er kwam minder publiek opdagen dan andere jaren maar met vereende krachten wisten we een bedrag van € 870,55 bijeen te brengen. De helft van dit bedrag danken we aan dorpsgenoot Frans, die met zijn vrouw Rina en kleinzoon Demi zelfgemaakte kerstmannetjes en vogelhuisjes van berkenhout verkocht. Ook zij trotseerden welgemoed de kou voor het goede doel.

Frank en Anne verkochten met flair de kerststukjes en kaarsen die Ria, altijd bereid ons te helpen, kwam brengen. Cas en Henk bakten ter plaatse spek en de broodjes, die ze daarmee vulden, vonden gretig aftrek. Op de kiosk

brachten Mart en Ann met hun koor kerstliederen ten gehore. Koudewolkjes verlieten, samen met de zoete tonen, hun mond. Zo deed ieder zijn ding en om 17.00 uur was alles weer opgeruimd. We kropen in het parochiezaaltje lekker warm bij elkaar en genoten van de heerlijke erwtensoep, die Coby gemaakt had. Ondanks het 'afzien' denken we nu nog grinnikend terug aan dat 'kerstverhaal', waarvan we met elkaar deel uitmaakten. We ontvingen ook een prachtige donatie van de broer van Jos, die als cadeau voor zijn 40 jarig jubileum een bijdrage voor Kisumu vroeg. We kunnen van dat geld tientallen meisjes een opleiding op de huishoudschool laten volgen!

Op 4 maart gingen we gezamenlijk eten in de 'Afrika-Savanne', het restaurant van Claudia, die ook lid is van onze werkgroep. Een percentage van alle kopjes koffie die ze schenkt is voor Kisumu. We aten bij haar heerlijke exotische hapjes met een vette knipoog naar Afrika.

Op 6 maart hopen we met een delegatie naar het koperen jubileum te gaan van het Afrika-Engakoor in Nistelrode. Dit enthousiaste koor heeft al diverse keren met veel succes de Eucharistieviering opgeluisterd, die altijd voorafgaat aan de Bergeijkse Afrikadag. Hans is meestal voorganger in deze vieringen. Het koor presenteert komend weekend hun 4de CD en wij vinden een felicitatie van onze kant op zijn plaats.

Ook aan de 65ste verjaardag van Corry van den Bosch in Oeganda besteden we aandacht. Dit waren de laatste nieuwtjes uit Bergeijk.

We wensen jullie een fijn Paasfeest en een prachtig voorjaar, met tuinen vol bloemen en kwinkelerende vogels!

Marijke Schoenmakers

Uitgesproken!

"In Nederlandse TV-programma's over Afrika wordt de Afrikaan niet serieus genomen. *Marc-Marie in 't wild* elimineert zelfs de Afrikaan en laat alleen maar een Nederlandse gids en Afrikaanse dieren zien. Daarin kan de Nederlandse kijker zich herkennen."
Correspondent Kees Broere, in IS, magazine van NCDO.

"Door de filmindustrie is in het Westen het beeld van Afrika heel ééndimensionaal. Toen mijn film uitkwam, werd mij vaak gevraagd of hij wel in Nairobi was opgenomen. Ze hadden daar geen restaurants en flatgebouwen verwacht."
Keniaanse filmregisseuse Wanuri Kahui, in IS, magazine van NCDO.

"Anno 2009 zijn de simplistische SBS6-inkijkjes bij stammen in hutjes toch echt passé. Wil je weten hoe het echte leven er nu uit ziet in Kenia? Bekijk dan de filmpjes op www.africanews.com, of www.metropolistv.nl."
Journaliste Lonneke van Genugten, in IS, magazine van NCDO.

"Sinds mijn sportdiploma verdien ik meer dan de meisjes in mijn wijk, die lerares werden; die op me neerkeken, omdat ik niet serieus met mijn toekomst bezig zou zijn. Shit, denken die nu, die Moreen weet wel degelijk wat ze aan het doen is."
Sportleider Moreen Magadu, in Supporter, magazine van NCDO.

"Zo was er het Keniaanse jongetje Esra, wiens rompje elke dag in twee beenprotheses werd gezet. Als hij ook zijn ene armprothese goed had zitten, pakte hij zijn krukken en ging voetballen. Ik weet zelf hoe zwaar het is om met beugels te moeten staan. Maar hij deed het gewoon, met één arm. Omdat hij wilde spelen."

Gehandicapte ex-topschaatster Monique Velzeboer, in Supporter, magazine van NCDO.

"Tijdens de hockeyclinics, die ik in Kenia gaf aan gehandicapte kinderen, zag ik dat ze helemaal niet bezig zijn met hun handicap. Waar kinderen ook wonen, ze willen maar één ding: meespelen, meedoen, erbij horen. Net als kinderen zonder handicap."

Ex-tophockeyster Minke Booi, in Supporter, magazine van NCDO.

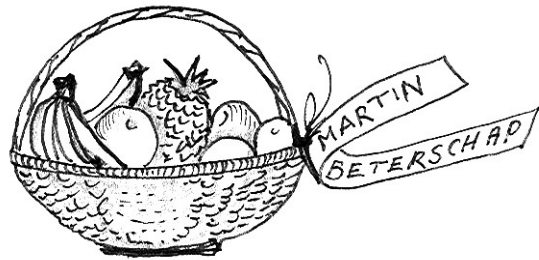
Eugène Burgman

De redactie nodigt u uit!

De Vriendenbrief hoeft niet alleen gevuld te worden met artikelen van de redactie zelf. Hebt u een interessante bijdrage, laat het ons dan weten. Het belangrijkste criterium is, dat het een relatie moet hebben met Pandipieri, met Kenia, met vriendschap, met.....vul zelf maar in.

Zoals bekend is, geven we de Vriendenbrief drie keer per jaar uit, te weten met Pasen, daarna medio augustus en ten slotte met Kerstmis. De deadline voor kopij is ongeveer vier weken vóór de uitgiftedatum. Onze mailbox of brievenbus is altijd geopend!

De oplettende lezer zal opgemerkt hebben, dat de naam van redactielid Martin Nota verdwenen is uit het colofon. Martin kan door ziekte voorlopig geen bijdrage meer leveren. Wij danken hem voor zijn jarenlange inzet voor de Vriendenbrief en wensen hem een voorspoedig herstel toe.

Tenslotte nog een mededeling: sinds Hans verhuisd is van Nairobi naar Kisumu is zijn postadres veranderd. Het is nu: Mill Hill House, P.O. Box 2011, 40100 Kisumu, Kenia.

Eugène Burgman.

Colofon

Eindredactie: Eugène Burgman

Redactie en overige medewerkers: Frank Boomers, Hans Burgman, Ellie Eijkholt, Margriet van der Horst, Alida Mulder, Marijke Schoenmakers, Johan Smorenborg.

Engelse vertaling: Hans Burgman

Duitse vertaling: Barbara Reith

Redactie-adres:

van Egmondlaan 7, 5583 VA Waalre

tel.: 040-2213102; e-mail: eburgman@kpnplanet.nl

Secretariaat (opgave adreswijzigingen en nieuwe Vrienden):

Lijsterbeslaan 11, 1702 LW Heerhugowaard

tel.: 072-5741025; e-mail: alida.mulder@quicknet.nl

Onze website: www.pandipierivrienden.nl

Kisumu-website: www.pandipieri.org

Adres Hans Burgman:

Mill Hill House, P.O. Box 2011, 40100 Kisumu, Kenia.

tel.: 00254.723.344.553(Kenia)

e-mail: hburgman@millhillear.com

Bijdragen:

ING-bank, rekeningnummer 1066957, of

ABN-AMRO, rekeningnummer 40.02.36311

t.n.v. Missieprocur Mill Hill, Oosterbeek

s.v.p. vermelden: "Burgman, Pandipieri"; cq. "Burgman, OMA-project"

